SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 50. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 16, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 16-го БЕРЕЗНЯ 1990 Ч. 50. РІК XCVII

Влаштовують 20-ту Літню Школу Українознавства в Гарварді

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Гарвардська Літня Школа Українознавства, яка триватиме від 25-го червня до 17-го серпня, оголошує записи на курси 1990 року. Це вже 20-ий рік, Літня Школа Гарварду і Український Науковий Інститут Гарвардського Університету спільно організують восьмитижневу програму курсів українознавства.

Цьогорічна літня програма включає початковий, середній та вищий курси української мови по 8 кредитів кожний, а також курси української літератури XX століття (1900-1965), української історії до 1800 року та музики і етнографії в Україні й Східній та Центральній Европі (по 4 кредити кожний курс). Прийняті студенти зобов'язані реєструватися не менш, як на вісім кредитів.

Інститут дає змогу студентам вислухати не лише акредитовані університетські лекції з українознавства, але й додаткові виклади визначних науковців, оглянути фільми про українську культуру та суспільство. В минулому студенти прибували з усіх частин ЗСА і Канади, а також з Европи, Південної Америки, Совєтського Союзу та Австралії. Тижневі „круглі столи" та екскурсії дають студентам нагоду вдосконалювати свою українську мову. Учасники програми мають доступ до дослідних та навчальних засобів Гарвардського університету, бібліотек і музеїв, як і до спортових уладжень. Студенти мають нагоду познайомитись з історичними місцями Бостону і його околиць. В 1989 році студенти протягом тижня готували театральну виставу, яку схвально прийняли глядачі. Подібну програму заплановано на 1990 рік.

Кандидати на Літню Школу повинні мати скінчених 19 років або один рік університетських студій. Вони мають подати академічне свідоцтво, рекомендацію від професора і лист, в якому подадуть мотиви свого бажання вписатися на літню програму українознавства. Студентів, які бажають стати учасниками літньої програми вдруге, приймається, якщо вони успішно вив'язались з минулорічних курсів. Прийняті студенти мають нагоду стати членами товариства Приятелі Українського Гарварду, пожертвувавши 300 дол. Така пожертва дає їм право членства через три роки і право отримати повну академічну стипендію на три з черги літні сесії. Студенти, які бажають мешкати в університетській бурсі, мусять платити за квартиру і харчування; цьогорічний кошт становить 1,525 дол.

Щоб отримати аплікації на літні курси 1990 року треба писати на адресу: Harvard Ukrainian Summer Institute, 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, Mass. 02138, або телефонувати на число: (617) 495-7835. Слід звертатися якнайраніше, бо кількість квартир і число місць на курсах української мови обмежені.

Відбудеться конференція присвячена відносинам між поляками, українцями і жидами

Ню Йорк. — Інавгураційна конференція міжнародного семінару на тему: „Жиди, поляки та українці в їх історичному зіткненні" відбудеться в понеділок, 26-го березня.

Конференцію влаштовує програма національних та сибірських студій Інституту ім. В. Аверелла Гаррімана про Совєтський Союз Колюмбійського університету. Спонзорами конференції є НТШ, Асоціяція студій національностей (СССР та Східня Европа) та Відділ гуманістичних наук Ню Йорк сиґі коледжу.

Темою ранкової сесії, яка починається о 9-ій год. є „Зіткнення у літературі". Керуватиме цією сесією проф. Лев Рудницький з Університету ЛяСалл. Доповідатимуть: Реґіна Гроль-Прокопчик з університету в Баффало: „Заборонений плід: заборонена 'любовна афера' між жидами та ,гоями' в повістях Юліяна Стриковського"; Дейвид Роскіс з Жидівської теологічної семінарії: „Поляки та українці в жидівській літературі"; Анатолій Погрібний з Київського університету: „Українці, жиди та поляки в другій половині XIX ст.: літературно-історична перспектива".

В перерві на полуденок із словом виступить літературний критик, колишній дисидент Іван Дзюба.

Темою пополудневої сесії яка починається о 2-ій год. є „Зіткнення в історії". Керуватиме цією сесією Генрі Р.Гуттенбах з коледжу Ню Йорк сиґі. Доповідатимуть: Анджей Камінський з Джорджтавнського університету: „Історична сутичка після Люблінської унії"; Степан Величенко з Торонтонського університету: „Поляки, жиди та українці до 1917 року: офіційна польська інтерпретація, 1944-1982"; Мауріц Фрідберг з Іллинойського університету: „Історичне зіткнення між двома світовими війнами". Дискутант — Тарас Гунчак з Ратгерського університету.

Заключне слово матиме Анджей Чойновський з Варшавського університету.

Конференція відбудеться в будинку Відділу міжнародних відносин Колюмбійського університету, 118-та вул. та Амстердам аве., заля ч. 1501.

Матеріяли конференції будуть опубліковані у спеціяльному виданні „Нашіонелітіз Пейперс".

Вступ — 10 дол., студенти — 3 дол. Полуденок — 10 дол.

Д-р Л. Чировський винайшов нову мікросхему

Миррі Гілл, Н.Дж. (С.М.) — Ляборaторії Ей-Ті-Ті Белл подали до відома 20-го грудня 1989 року, що група вчених, якими проводив і координував на протязі трьох років д-р Лев Чировський винайшла нову мікросхему до компютора т.зв. фотонічну інтегральну схему, яка уможливить компюторові передавати нараз 2,048 сиґналів з одної мікросхеми до другої.

Вчені сподіються, що цей винахід промостить шлях до нової ґенерації компюторів, які зможуть скоріше працювати і скорше аналізувати складні дані тому, що виконуватимуть цю дію паралельно.

На новій мікросхемі величиною головки шпильки зінтегровано 2,048 елементів, які перетворюють електричні сиґнали в оптичні та при помочі навіть слабенького променя світла можуть включитися або вилучитися в часі одної більйонової частини секунди, а навіть маленька сила світла вистачає їм, щоб затримати масові інформації або їх дальше передавати. Ця фотонічна мікросхема може виконати 100 більйонів операцій на секунду, а рівночасно може передавати й висліди при цій самій швидкості. Нові компютори зможуть калькулювати й аналізувати справи надто складні для теперішніх електронічних компюторів. Наприклад, сьогднішні компютори задержуються в дії при аналізі новинок з погоди і не все їх правильно заповідають, а також збивають телефонічні лінії в час переповнених телефонічних розмов у важні свята, як Різдво, Новий Рік, День Матері тощо.

Д-р Чировський порівнює фотонічні інтеґральні схеми до великого міста, яке має розгалужені вулиці, або десятки морських портів для причалювання і відпливу великої маси кораблів.

Такі компютори можуть увійти до вжитку десь аж за декаду, але вчені вірять, що новий винахід приспішить їхню працю. бо буде продавати мікросхеми дослідникам інших ляборaторій щоб приспішити працю над оптичними компюторами.

Д-р Л. Чировський закінчив студії нуклеарної фізики докторатом на Колюмбійськім університеті у Ню Йорку в 1979 році, де відтак працював викладачем фізики, а від осені 1980 року працює в Ляборaторіях Белл. Теперішній винахід — це вже п'ятий з черги його успіх дослідної праці в ляборaторії.

Поза своєю науковою працею, він знаходить ще час для пластового новацтва в Нюєрку, де є виховником та був і командантом новацького табору „Сон Володимира". Є одружений з колишньою пластункою і учителькою з Вінніпеґу, Канада, Марусею Геврик та мають сина Марка і доню Христинку.

ЗСА ДАДУТЬ ДОПОМОГУ ПАНАМІ І НІКАРАҐУА

Вашінґтон. — Президент ЗСА Джордж Буш звернувся до Конґресу за схваленням проєкту надання 800-мільйонного „фонду для підтримки демократії", як першочергової економічної допомоги Панамі і Нікараґуа — новим демократичним урядам цих країн.

Президент також офіційно проголосив скасування торговельного ембарго стосовно до Нікараґуа, накладеного Урядом Роналда Реґена у 1985 році.

Дж. Буш звернувся до Конґресу з просьбою схвалити плян економічної допомоги Панамі і Нікараґуа в сумі півбільйона і 300 мільйонів долярів відповідно, покликаючись на те, що обидві ці країни серйозно занепали від довгого економічного хаосу і політичної нестабільности, викликаної правлінням Норієґи в Панамі і сандіністської хунти в Нікараґуа.

Як повідомляють з Панами, новий президент країни Ґільєрмо Ендара продовжує голодівку протесту проти затягування надання його країні термінової економічної допомоги зі сторони З'єднаних Стейтів. Панамі виділено покищо лише 55 міл. дол., використаних безпосередньо на відновлювальні роботи, зв'язані з ліквідацією наслідків воєнних дій на території країни.

У своєму виступі перед членами Конґресу Буш ні словом не згадав про ті мільйони долярів, які були виділені адміністрацією Реґена як воєнна допомога нікараґуанським „контрас". Однак Президент побічно висловив своє ставлення до цієї проблеми, сказавши, що „демократизація і деміліґаризація повинні йти рука в руку".

Вважають, що з 300 міл. дол. 60 міл. буде використано на відновлення сільського господарства Нікараґуа, 10 — на створення нових місць праці і виплату допомоги для безробітних, 50 — на допомогу і виплату боргів у міжнародний валютний фонд, 70 — на стримування інфляції і зміцнення місцевої валюти. Частину засобів плянується використати на повернення в країну втікачів і повстанців, що базуються в Гондурасі.

Московська газета пише про вибори в Україні

Москва. — В тижневику „Московские Новости" ч. 5 за 1990 рік вміщено короткий репортаж про вибори 4-го березня в трьох совєтських республіках, зокрема в Російській федерації, Українській ССР та в Білоруській ССР. Кореспондент Володимир Колінько досить об'єктивно висвітлив результати першого туру голосування у згаданих республіках і в Україні, зокрема.

Репортаж про вибори в Україні має заголовок „В кого повірили виборці" й починається з повідомлення, що кандидат від партапарату Валентина Шевченко, яка мала кандидувати на депутата Верховної Ради України в Шаргороді, в останній день надіслала телеграму з відмовою брати участь у виборах з огляду на „ряд обставин".

„Цей крок, — сказано в газеті, — був зроблений, коли вже важко було не помічати зростаючого в останні місяці масового невдоволення діяльністю голови Президії Верховної Ради УССР".

Кореспондент розповідає що перший секретар ЦК КПУ Володимир Івашко кандидував в одному з „найважчих" районів Києва — Дарницькому, де було 11 кандидатів. Після першого туру голосування у В. Івашка залишився один конкурент — старший науковий співробітник Київського політехнічного інституту, представник Демократичного Бльоку Олексій Квас.

Від партапарату депутатами Верховної Ради України обрано секретарів ЦК КПУ Станіслава Гуренка, Бориса Качуру, Леоніда Кравчука, голову Ради міністрів Віталія Масола. Назвав кореспондент також декого з обраних представників Демократичного Бльоку, таких як Івана Драча, Володимира Яворівського, Михайла і Богдана Горинів, Вячеслава Чорновола, Віталія Карпенка.

Автор звертає увагу, що хоч партчиновники виставили цілий ряд перешкод, від неформальних об'єднань України все ж було висунуто 130 кандидатів у народні депутати УССР, з яких 70 кандидатів поділяють виборчу плятформу Демократичного Бльоку. Друга тура голосування має відбутися 18-го березня.

М. ҐОРБАЧОВА ОБРАЛИ ПРЕЗИДЕНТОМ СССР

Москва. — Застосовуючи підступну тактику і всі засоби, які стояли до диспозиції теперішнім імперськ[illegible] керівникам, З'їзд народних депутатів обрав великою більшістю голосів Міхаіла Ґорбачова президентом Совєтського Союзу на наступних п'ять років.

Сам М. Ґорбачов і його найближчі співробітники пустили в оббіг чутки, що генеральний секретар ЦК КПСС носиться з думкою зрезиґнувати з цього високого партійного посту і відтягне свою кандидатуру на президента, якщо депутати домагатимуться прямого, безпосереднього вибору президента голосами всього народу. На їхню думку такі вибори могли б глибоко поділити країну та значно сповільнити процес перебудови, зокрема економічного відродження. Ніхто, очевидно, не згадував, що сам Ґорбачов і Комуністична партія побоювалися, що їхній „кумир" може програти ґенеральні всекрайові вибори і тоді Компартія ледви чи вийшла б з політичної кризи, яка постала б після таких виборів, — кажуть західні політичні спостерігачі.

В користь М. Ґорбачова виступили на З'їзді найкращі оратори і впливові в Компартії і народі особи, які переконували делеґатів З'їзду, що він (Ґорбачов) одинока особа, яка може вивести СССР з політичної й економічної кризи, маючи спеціяльні повновласті „від представників народу". Дімітрій С. Ліхачов, 85-річний історик, якого вважають в СССР авторитетом в ділянці історії Росії, перестерігав делеґатів З'їзду перед громадянською війною в СССР, якщо вони (народні депутати) не виберуть на цьому З'їзді президента із спеціяльними повновластями, а домагатимуться всенародних виборів. Промова Д. Ліхачова була насичена емоціями і розпачливими закликами до патріотизму і сповнення своїх громадських обов'язків.

Не зважаючи на емоційні виступи згаданого історика і йому подібних, які цілком добре могли б бути виголошені на З'їзді шовіністичної російської організації „Пам'ять", у першому голосуванні М. Ґорбачов не отримав двох третіх голосів. За його кандидатурою голосувало 2,244 народні депутати, проти 1,497 делеґатів. Останні не так виступали проти самої кандидатури М. Ґорбачова, як радше пропонували, що президента країни повинен вибирати народ, а не З'їзд народних депутатів.

Після цього Компартія застосувала змінну тактику і на трибуну до мікрофону підходили найкращі і найбільш відомі оратори, герої Великої вітчизняної війни, заслужені військовики, досвідчені політики й економісти. Після їх виступів остаточне голосування за кандидатурою М. Ґорбачова значно змінилося. За вибором голосувало 1,542 делеґатів, проти 368, а 76 депутатів стримались від голосування, не бажаючи брати на свою совість експериментів Компартії і встановлення, після короткотривалої відлиги, нової одноособової диктатури до 1995 року. Аж тоді, як заявили члени президії З'їзду, „совєтський народ" зможе вільно обрати собі президента у всенародному голосуванні.

Два інші кандидати, які були висунені делеґатами для запротоколування наявности „совєтської демократії" — Ніколай Рижков і Вадім В. Бакатін, відтягнули свої кандидатури перед остаточним голосуванням.

Західні політичні спостерігачі, аналітики і кореспонденти, користуючись розмовами з народними депутатами, ствердили наявність на З'їзді „примітивної партійної психології", яку застосовували прихильники М. Ґорбачова, не маючи найменшого поняття про справжні західні зразки демократичних виборів, які у застосуванні на З'їзді народних депутатів, напевно були б змінили цілу ситуацію, а може навіть унеможливили б створення одноособової диктатури, яку Політбюро і сам М. Ґорбачов називають „зразком нової совєтської демократії".

В Рочестері засновано Відділ УАКРади

Рочестер, Н.Й. — Заходом Ініціятивної групи в Рочестері, Н.Й. відбулися в суботу 3-го березня 1990 року, при значній кількості учасників, Установчі збори для заснування місцевого відділу Української Американської Координаційної Ради.

Збори відкрив і привітав присутніх мґр Андрій Стеців. Він коротко з'ясував сучасний стан і ситуацію місцевої громади і потребу заснування відділу Української Американської Координаційної Ради, якого брак відчувався вже довший час, бо поважна кількість членів УАКРади в Рочестері і околиці, не маючи свого відділу, не могли мати свого представника в Крайовій Раді УАКРади.

Після дискусії і виміни думками рішено заснувати відділ і обрано управу в склад якої увійшли: мґр Андрій Стеців — голова, Карло Маньківський — заступник голови, Петро Косенко — секретар, Василь Семанюк — касир, Галина Остап'юк і Наталія Миговeч — культурно-освітні референти, Ростислава Стеців — зв'язкова, Микола Мигович — вільний член.

В склад Контрольної комісії увійшли: Іван Олексин — голова, Іван Грицик і Григорій Галан — члени.

Після обговорення цілого ряду актуальних справ, рішено підтримувати і всіляко допомагати розбудові УАКРади, СКВУ, НРУП і ДЦ УНР.

„Коли знову прилетять 'Журавлі'?"

Р. Ревакович в редакції „Свободи"

Джерзі Сиґі, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Саме, щоб відповісти на це питання приходить у редакцію „Свободи" диригент хору „Журавлі" Роман Ревакович, який і приїхав тепер сам до нас, щоб розвідати коли і як можна знову відвідати нашу громаду на Північноамериканському континенті.

Три роки тому український чоловічий хор „Журавлі" з Польщі був на турне в ЗСА і Канаді та мав великий успіх серед української громади, де б тільки він не загостив.

Але в останньому році багато музичних ансамблів, хорів, солістів з України відвідували наш континент і тому Р. Ревакович каже, що плянує приїхати із „Журавлями" щойно в 1991 році.

Він інформує також, що в минулому році, поруч із мужеським хором „Журавлі", він створив окремий камерний ансамбль „Ірмос", зложений із 20 співаків і співачок і ця нова співоча одиниця хоче також представлятися нашій громаді в ЗСА і Канаді. В грудні та січні „Ірмос" був із першими своїми концертами поза границями Польщі у Західній Німеччині та Бельгії. Програма складалася із ряду вибраних колядок і концерти увінчалися великим успіхом. Р. Ревакович підкреслює, що тепер в Польщі немає професійної української хорової одиниці і тому саме він хотів би цю прогалину своїм камерним хором заповнити. Тут однак виринає питання заплати, бо професійний хор не можна провадити на системі товариських хорів, як „Журавлі", де всі члени працюють безплатно та тратять принайменше 30 днів річно на проби. Отже майбутнє камерного хору залежить в першу чергу від фінансів.

Ми питаємося однак і про долю „Журавлів", які так з успіхом концертували тут у нас. За останні два роки, розповідає нам Р.Ревакович, хор брав участь у величавому відзначуванні 1000-річчя Хрищення України у Ченстохові, коли це вперше зібралося в Польщі таке велике число українців, щоб показати свою приналежність до Української Церкви.

Після того наступило не менш емоційне переживання для хористів — розповідає диригент — а це поїздка в Україну в березні 1989 року. В тому часі дали вони 10 концертів, з того чотири

(Закінчення на стор. 4)

СХОДИНИ НАРОДНОГО ФОНДУ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ

Джерзі Сиґі, Н.Дж. — Тут в суботу, 24-го березня, відбудуться ширші сходини Ради Директорів та Екзекутиви Народного Фонду Допомоги Україні. Початок сходин о год. 10-ій ранку в приміщенні УНСоюзу, 30 Монтґомері вул.

У СВІТІ

МАДЯРСЬКА ПРОВІДНА опозиційна партія звернеться до парляменту щоби анулювати мадярське членство у Варшавському Пакті після виборів. Янош Кіш, провідник Союзу вільних демократів твердить, що заява про виступ із совєтами керованого Варшавського Пакту в 1956 році під час мадярського повстання залишається чинною. Опити опубліковані організацією Ґаллуп вказують, що Союз вільних демократів під сучасну пору йде попереду серед виборчого загалу, а 46-літнього Я. Кіша уважають за можливого кандидата на пост прем'єр-міністра після парляментарних виборів 25-го березня та 8-го квітня, то речі, перших вільних виборів у Мадярщині від 1945 року.

НАЧАЛЬНИКИ ОБ'ЄДНАНИХ штабів збройних сил ЗСА видали нове військове зіставлення, в якому говориться, що НАТО має можливість ефективно оборонити Західню Европу без вживання нуклеарної зброї. Цю вістку подав конґресмен Лес Аспін, голова Комісії збройних сил у Палаті Репрезентантів. Впродовж років американські військові провідники були переконані в тому, що для оборони перед переважаючими силами Совєтського Союзу Захід конче мусітиме вжити нуклеарну зброю. Такі переконання базовані на твердженнях Пентаґону, що Совєтський Союз втримує велику переважаючу силу війська та звичайної зброї. Пентаґон тепер старається отримати фонди на виріб нових нуклеарних ракет близького та середнього засягів, котрі, згідно з твердженнями Пентаґону, є конечними для оборони території НАТО.

ПІСЛЯ П'ЯТИЛІТНЬОГО економічного занепаду, до якого у великій мірі причинилися різнородні санкції ЗСА, сандіністські офіційні чинники та провідні комерсанти опозиції із задоволенням прийняли рішення президента Джорджа Буша припинити всякі заборони на торгівлю з Нікараґуа. Віцепрезидент сандіністського уряду Серґіо Рамірез Меркадо ствердив, що „економічні заборони, фінансовий бойкот і замкнення кредитів на протязі років не було спрямоване проти сандіністського фронту, як правлячої партії, але проти цілої країни та всього нашого народу". Навіть опоненти сандіністів уважали економічні заборони проти Нікараґуа дуже жорстоким ударом і сильним політичним знаряддям.

В АМЕРИЦІ

ФЕДЕРАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ харчами і ліками вже в 1983 році запропонувало заборонити приймання крови від іміґрантів з Гаїті, які приїхали до Америки після 1977 року. Від 1986 року, коли різко почала поширюватися хвороба АІДС донорство не приймалося від іміґрантів з Центральної Африки. Лідери Гаїтсько-американської організації, яка нараховує 150,000 в Маямі та 350,000 в Ню Йорку, заявили, що така політика федерального управління є нераціональна тому, що їх національна група не визначається розповсюдженням вірусу АІДС більше, ніж населення еспановного або негритянського походження. Ця політика дуже шкодить загальній опінії про іміґрантів з Гаїті, вона позначається на відношенні американців до їхньої групи у щоденному житті, породжує дискримінацію щодо них. Статистичні дані вказують, що 1,962 випадків захворювання АІДС із загального числа 121,645 зареєстрованих до кінця січня — в еміґрантів з Гаїті та африканських країн. В Ню Йорку Федеральне управління харчами і ліками пояснює своє становище намаганням вилучити заражену кров з банків крови. Аґенція провіряє всю кров та встановлює наявність антитіл вірусу АІДС, але проблема в тому, що в орагнізмі людини, зараженої цією хворобою антитіла починають вироблятися через тижні, місяці та навіть роки. Отже єдиним способом виключення крови з інфекцією з банків крови є відмежування від груп людей високого риску.

ГРУПА ЕКСПЕРТІВ Пентаґону, яка представляє як Демократичну так і Республіканську партії, вважає, що бюджет Департаменту оборони слід зменшувати щорічно на 5 відсотків, так щоб до 2000 року воєнні видатки зменшились на половину. „Безпека ЗСА від цього не постраждає", — говориться у звіті групи, до якої входять: колишній дорадник секретаря оборони Лоренс Корб, колишній директор ЦРУ Вілліям Колбі, контрадмірал у відставці Стенлі Файн, колишній директор аґенції контролі над озброєнням та роззброєнням Пол Варнкі. Як відомо, запропонований Адміністрацією Дж. Буша бюджет Пентаґону на 1991 фіскальний рік передбачає зменшення витрат на оборону на 2 відсотки у порівнянні з теперішніми. Автори звіту пропонують зменшити витрати вже в цьому бюджеті на 5 відсотків. Щоб досягти поступового зменшення витрат на оборону на 50 відсотків до 2000 року, автори звіту пропонують: не будувати більше 15 винищувачів типу Б—2 „Стелт", видавати не більше трьох біл. дол. на рік на створення СОІ, обмежитись 17-ма підводними човнами типу „Трайдент", відмовитися від виробництва транспортового літака Сі-17, від міжконтинентальних ракет МХ, довести кількість американських військовослужбовців в Европі до 100,000 (тепер в Европі розташовано 305,000 вояків ЗСА). На думку авторів звіту, Совєтський Союз та інші країни Варшавського Пакту вже не в стані загрожувати безпеці ЗСА і державам Західньої Европи, які входять у склад НАТО.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian daily
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274 6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347 UNAW (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year $40.00, 6 months $22.00, 3 months $12.00
UNA members 1 year $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Самостійність Литви — новий удар по Ґорбачову

Одноголосне проголошення самостійности Литви тамошнім парляментом не було несподіванкою для тих, хто пильно стежив за розвитком подій у Прибалтиці. Своєрідним політичним феноменом став „національний комунізм" у литовців: тамошня Комуністична партія зрозуміла, що єдиною можливістю самозбереження — це йти з волею цілого народу. Настрій народу так сильно й безкомпромісово звернувся проти Москви, що й тамошні комуністи включилися у те річище. Такого не було ще на території СССР, — тільки на Мадярщині Компартія відмовилася від своєї назви і в останніх днях найчисленніша Компартія в Західній Европі — в Італії — перейменувалася на „Соціял-демократичну". Тому загал литовців не мав нічого проти репрезентування цілого народу генеральним секретарем Компартії Альґірдасом Бразавскасом. Він був більшим литовцем, як комуністом і не дав себе ані намовити ані застрашити у довгих розмовах з Ґорбачовим. Відречення литовської Компартії від зв'язку з Компартією СССР було вступом до минулонедільного відречення від державно-політичного зв'язку з Советським Союзом. Цікаво, як у цій революції проти комунізму проявився патріотизм — на Мадярщині хоронили вбитого у 1956 році Імре Надя, тодішнього партійного генсека, як національного героя. У Польщі генерал Войцєх Ярузельський, який проголосив був винятковий стан і ув'язнив також Лєха Валенсу, згодом співав у соймі при заприсяженні Тадеуша Мазовєцького, як першого в сателітній країні демократичного прем'єра — не Марсильєзу, а польський національний гимн і недавно заявив, що він — „безпартійний". Мимохіть, наче автоматично, зроджується жаль: як чудово було би, як би членство Компартії України було більш „українським" як „комуністичним" — і як сумно, що цього нема!

Хоч названий вгорі лідер литовської Компартії — патріот, все одно в голосуванні на нового президента він перепав тому, що комуніст, а вибрали засновника політичної організації, музику за фахом, Витавтаса Ляндсберґіса. Його вибір пригадує вибір чеського демократичного президента Вацлава Гавела — драматурга. Президент Буш негайно звернувся з закликом до Ґорбачова, щоб той „пошанував волю литовського народу". Цікаво, чи Ґорбачов зрозумів виразну дипломатичну мову того звернення: „Якщо ти не пошануєш волі литовського народу і застосуєш супроти литовців репресії — мусиш рахуватися з реакцією західнього світу". Найперша реакція Ґорбачова не вказувала на його розум: він обурився і вказав на це рішення литовського парляменту, як на доказ, що йому, Ґорбачову, потрібні збільшені права й компетенції! Якщо б він свої поширені права й компетенції „суперпрезидента" використав для якихось репресій проти Литви, то він виправдав би народну українську мудрість: „Кого Пан-Біг хоче покарати — тому розум розум відбирає". Але московський кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Біл Келлер передбачує тільки довгі і затяжні переговори між Вільнюсом і Москвою. Загарбавши у 1845 році три прибалтійські держави червона Москва довела їх на протязі 45-річної системи марксизму до економічної руїни — як у всіх країнах, що зазнали на своїй шкірі есперимент державної власности і контролі над всією продукцією і розподілом. Хоча Ґорбачов, людина з високою освітою, але большевицьким розумуванням, зажадав зразу же десятки більйонів долярів за ті „інвестиції", що їх Москва вклала в народне господарство Литви. Можна уявити собі, які це будуть торги, переплітані шантажем збоку Ґорбачова.

Є ще два інші преважливі аспекти цієї проблеми. Перший — який відгук знайде рішення Литви в інших поярмлених Москвою країнах, членських „самостійних" советських республіках. Очевидно, найперше відізвуться Естонія і Латвія. Всі вони три разом мають яких 8 мільйонів душ і невеличкі територією. Найбільші їхні внутрішні проблеми перебування на їхній території советського війська і чисельний напливовий російський елемент, особливо в Латвії. Зберегти державну самостійність з власним військом, власною валютою, закордонною політикою і закордонною торгівлею з таким найближчим сусідом, як СССР — страшенне трудно. Як це зробити з одночасним переходом із марксистської на вільну систему економіки — це насправді важкий виклик керівникам цієї країни. Котра далі захоче піти слідами Литви — покажеться в недалекому часі. На черзі тепер Грузія, бо там, як на Литві найбільше збереглась національно-державницька думка і традиція. Цей 1990 рік буде роком з'єднання Німеччини, роком переходу керованої державною партією економіки на демократичну — вільну і роком внутрішнього потрясення СССР. Та нас найбільше цікавить і турбує доля України.

Володимир Яців

РЕВОЛЮЦІЙНО-ІСТОРИЧНІ ЗМІНИ В СИСТЕМІ СССР

II.

Знесення статті 6-ої з конституції СССР є дуже важне і один крок вперед, однак це не є рішаючим потягненням до демократизації країни. Не треба забувати, що фактично існує многопартійна політика в Советському Союзі вже на протязі трьох років, але не в розумінні многопартійної системи. Навіть і в плюралістичній системі Компартія втішалася б до певної міри впливами в такій системі, в тому розумінні, що партійна машина буде домінувати. Вона готова до організаційної праці, коли потрібно буде вибрати цього чи іншого ортодоксального члена на відповідальне становище в країні. Тому можна сказати, що диктатор може появитись одного дня, але правдива демократія, із соціялістичною системою з людським обличчям може прийти за час однієї або більше генерацій.

На думку багатьох експертів у справах, які відносяться до демократизації системи, як теж демократизації партії, теперішні зміни є більше символічні, як реалістичні. Нині в Советському Союзі ми не маємо партій, в стислому значенні цього слова, але маємо одну Компартію з різними фракціями. Тому, можна сказати, що такий поділ на фракції є більше небезпечний для втримання системи, як поява дійсно демократичних партій. Знову погрози сецесії багатьма советськими республіками є більше небезпечні як зорганізовані партії, і їх значення під сучасну пору в теперішній кризовій ситуації на господарському і суспільно-політичному відтинках.

Безперечно всякі зміни в системі, які прямують до демократизації в Советському Союзі є побажані, але ці зміни також відкривають дорогу до творення російських націоналістичних партій, як „Пам'ять", завданням яких є продовжувати поневолення цих народів, і втримання імперії, яка хилиться до упадку. Такий плян реформ в сьогоднішній політичній ситуації відкриває двері не тільки до демократичної системи Заходу, але теж може причинитися до відродження неосталінізму. Цей напрямок підтримують ортодоксальні члени Компартії, і російські автократи, члени шовіністської організації „Пам'ять", які організують спільні виступи проти політичних змін у системі, запропонованих навіть пленумом ЦК Компартії.

Деякі факти, що відбулися в союзних республіках, вказують на це, що в Советському Союзі до певної міри практикується „многопартійна" політика доказом чого може послужити зустріч політичних активістів народних фронтів балтійських, азербайджанських і вірменських народів для полагодження конфлікту між цими двома закавказькими народами, без участи Компартії Советського Союзу. Цей відважний крок представників цих народів вказує на упадок авторитету ЦК Компартії, члени якого на чолі із Ґорбачовим знайшлися в такій несприятливій ситуації, що не змогли послуговуватись старими методами, а саме вжиттям сили, щоб полагодити внутрішній партійний конфлікт.

У зв'язку з добровільною відмовою на владу, Ґорбачов і його прихильники може були змушені винести таке рішення з різних важних причин, які можуть бути пов'язані із недалекими вже виборами до парляментів в поодиноких союзних республіках. Також домагання громадян на різних організованих демонстраціях в Москві і в інших містах союзних республік, в справі знесення 6-ої точки в конституції, мали вплив на рішення пленуму Компартії. Хоча Ґорбачов зрікся монополю на владу, і ступає на дорогу політичного плюралізму, наслідуючи своїх східньоевропейських сателітів, то не можна твердити, що він є за демократію західнього зразка.

Громадяни Советського Союзу свідомі цього, що демократичні зміни, які мали б прийти у зв'язку із рішенням пленуму ЦК Компартії, як теж і вислідн виборів до місцевих рад в поодиноких республіках, будуть мати безпосередньо вплив, не тільки на економіку країни, але також на суспільно-політичні рухи в поодиноких союзних республіках. Сьогоднішній кризовий стан на відтинку економічному і суспільно-політичному не вказує на покращання ситуації в країні, а заповіджені демонстрації не приспішать впровадження змін у системі доти, доки бюрократичні партійні сили будуть при владі. Тому, тільки їхній відхід може приспішити цей процес впровадження демократичних змін, як теж відповідний період часу, може причинитися до покращання положення на всіх відтинках життя у Советському Союзі.

Противники перебудови, ортодоксальні бюрократи, як теж автократи з організації „Пам'ять", не думають резиґнувати із своїх вигідних позицій. Вони очікують повороту старих часів, щоб дальше продовжувати імперіялістичну політику на Сході Европи, хоча всі дані вказують на це, що повороту до тих часів немає. Історичні події, які нині відбуваються у Советському Союзі можуть призвести до змін, наслідком яких може прийти до виходу із СССР поодиноких республік, і проголошення самостійних і незалежних поодиноких держав з демократичними урядами західнього зразка.

Олександер Домбровський

Ще до спомину про братів Шухевичів

У „Свободі" з 2-го-3-го березня ц.р. появилися цінні мемуарні окрушки пера ред. Ольги Кузьмович про братів — сл.п. Романа, пізнішого леґендарного командира безсмертної УПА, й його брата Юрія Шухевичів — п.з. „Коли герой ще не був героєм". Авторка статті пише головно про Романа, згадуючи лише коротко про його брата Юрка, який, як вона сама подає, відограв особливу ролю в її особистому житті. Шкода, що Ольга Кузьмович обмежилася лише до короткої згадки про Юрка, це була визначна постать на тлі нашого тодішнього студентсько-культурно-громадського життя, про яку, до речі, треба згадати як з огляду на його непересічну особистість, так і родинне пов'язання з видатним тоді спортовцем, пластуном, а далі членом-бойовиком українського підпілля й вкінці командиром УПА.

Я не можу похвалитися ближчим знайомством з Романом „Шухом". Поперше, він був старший віком від мене, а подруге, він був в політехніці, а я в університеті. Я бачив його досить рідко й припадково, але все ж таки запам'ятав досить добре його серйозне обличчя з легко вистаючим підборіддям і гострим профілем, що вказувало на твердий, невгнутий характер. Це був тип українського спартанця, якого можна було стрінути між іншим на площі Сокола Батька. Нічого більш суттєвого не можу про нього сказати на підставі власної автопсії, коли не брати до уваги оповідання інших про нього. Зате знав я далеко краще його брата, Юрка, й якраз про нього хочу поділитися деякими своїми мемуарними окрушками як доповнення до цінної статті ред. О. Кузьмович, — принайменше стільки, скільки ще залишилося у моїй пам'яті після десятиліть пройденого життя.

Юрко Шухевич — це була пристійна, репрезентативна з добрими манерами молода людина, без маломістечково-провінційних навиків і комплексів. Мав у собі „щось" з аристократизму духа та відзначався наглядно від деяких студентів з провінції, яких „львов'янки" називали селепками, а вони відгризалися, називаючи їх львівськими батярами. Це були звичайні, добродушні жарти (у львівському жарґоні „пацалиха") без ніякої злоби, коли „фраєри" себе взаємно натягали, а після того йшли разом „на пиво". Моя перша зустріч з Юрком була на терені Академічної гімназії (Головна). Ми оба співали в гімназійному хорі під батутою проф. Вітошинського, я в альтах, а він в тенорах. Юрко мав дуже приємний і гарної барви ліричний тенор. Пам'ятаю досить добре його сольовий виступ під час Шевченківського концерту, що його давала наша гімназія у залі Лисенка. Юрко закінчив прекрасно своє сольо сантиментальним „...а казка літ колишніх не вернеться — не вернеться назад". Я стояв за кулісами й обсервував його з подивом. Таке на мене зробило враження його сольо, а головно закінчення. Тут сантиментальні слова, мелодія та прегарне виконання милим Юрковим голосом злилися у мистецьке унісоно вокальної естетики. Заля зареаґувала бурхливими оплесками, а легко збентежений таким успіхом Юрко відклонювався кілька разів, заки дозволили йому вийти зі сцени за куліси. До речі буде пригадати, що, коли Головна гімназія давала Шевченківський концерт, то наша культурна громада Львова йшла на концерт масово. Але тоді в нашому хорі були співаки-солісти, такі як Юрко, Стецура й багато інших.

Після того Юрко здав матуру й ми стрінулися в 1933-34 році на пробах студентського хору „Бандурист", які відбувалися у „малій залі" музичного Інституту ім. Лисенка. Він співав в тенорах як гальтер і соліст, а я став новоспеченим другим басом (Юрко не раз звертався до мене жартівливо через „пане басістий"). Зараз в початках (проби відбувалися два рази тижнево вечорами) й при нагоді нашої розмови я пригадав йому його сольовий виступ на Шевченківському концерті. Так наше знайомство було відогріте. Юрко вирізнявся таким замітним голосом, що співав якийсь час у хорі Дмитра Котка, який ставив високі вимоги до своїх хористів. Правда, Юрко був веселий, з почуттям гумору, але цю свою веселу вдачу він умів гармонійно поєднати з повагою молодої, добре вихованої людини. Коли під час перерви на пробі хору якийсь веселий „фацет" виліз на крісло й оповідав „віци", а студентсько-співацька „банда не журись" громадилася довкола „віцмана" й реготалася, то Юрко тримався з боку, оглядаючи партитуру, або розмовляючи з кимсь. Коли композитори: ходяча музична енциклопедія — Борис Кудрик чи Станислав Людкевич (ми їх називали — Бусьо й Сясьо) іноді заходили до нас під час проби хору, дехто зі співаків робив собі нишком жарти. Юрко все був поважний. Загальновідомо, що в рядах музично-співацьких кіл українського Львова кружляли різні анекдоти про розгубленого з тоненьким голосом Буся та наївно-поцтивого Сяся, що одначе не заперечувало цього, яким потенціялом музизного знання й здібнос-

(Закінчення на стор. 4)

ПАМ'ЯТНИК ЖЕРТВАМ 1933 — ЗВЕДЕМО ПО-КОЗАЦЬКИ „ШАПКАМИ"!

(м.б.) А пішло воно з того, що письменник Олекса Коломієць в листі до голови Фонду „Української Культури", письменника Бориса Олійника, висунув на сторінках „Літературної України" за 1-ше січня 1990 року ідею висипати жертвам голоду 1933 року козацьким звичаєм „шапками" — могилу. Ідея прийнялась, фонд опрацьовує деталі як діло перевести у життя. А народ відгукнувся, як пише „Літературна Україна" 15-го лютого ц.р. „потоком" листів до редакції „Літературної України" і „Сільських Вістей", у яких висказує захоплення почином. „Літературна Україна" надрукувала деякі з цих листів. Замість нам аналізувати і коментувати цей почин, пропонуємо читачам „Свободи" дещо з тих листів:

Зачнемо з листа підписаного головою Виконкому ради селища Східниця (Львівської области) Н.В. Мацієвською та двома вчителями М.І. Решетарем і Е.М. Зарицькою, які пишуть: „Давно в Галичині говорили, що Україна — медом і молоком текуча. І на цій багатій землі — голод, але не голод наслідок несприятливих умов, а голод штучний, з ласки „батька народів" і його „вірного сина" Каґановича. Цей штучний голод знищив понад 7 мільйонів чоловік. А потім довгі роки замовчування, які привели до того, що молоді покоління тільки слабо знали, або вже й не знали, або й зовсім вірити не хотіли у можливість таких страхіть. Тож письменник О. Коломієць цілком слушно ставить питання, що жертвам штучного голоду слід поставити пам'ятник... Він пропонує йти козацьким звичаєм, які своїм героям насипали могили, кожний по шапці землі, і ці могили стоять по всій Україні і вже століттями бережуть козацьку славу. Ми, жителі прикарпатського селища Східниця львівської области, схвалюємо і підтримуємо цю пропозицію і готові у відповідний час привезти „шапку" карпатської землі на курган-пам'ятник жертвам штучного голоду 1933 року. Звертаємось до всього населення Галичини, щоб приєднались і підтримали цю чудову пропозицію, і щоб усі міста і села виявили готовість привезти свою „шапку" землі на курган-пам'ятник".

Виїмки з інших надрукованих листів: „Велике Вам спасибіг, що взялись за таку важливу справу. Це свята справа... Коли прочитала Ваш лист у газеті, то, повірте, всю ніч не спала, серце колотиться, сон не бере. Пишу, а руки тремтять, і сльози навертаються. Тільки несправедливості. Люди втратили віру, а без віри важко... жити. Я бачила як людей вивозили пухлих на підводах. Ми збирали по зернятку коло млина, ходили по полях, шукали гнилу картоплю... Цей пам'ятник повинен бути насипаний тільки шапками, хустками, жменями — з усіх куточків нашої України і з-поза її меж. Насипати мають люди з чистими руками. Негідним людям там ходити не можне буде".

Інший читач пише: „Все геніяльне просте. Геніяльна думка Олексія Коломийця насипати пам'ятник знак-могилу із землі. Що може бути величніше і тривкіше на землі від землі? Що може бути народнішим від землі? Яким благороднішим матеріялом для пам'ятника може бути будь-що, окрім землі?... Якою я бачу майбутню Зажур-Могилу? Курган має бути високим, але в міру. Отож курган-могила повинна бути високою десь 80 метрів і крутизною на більше 45 градусів. Щоб зійти на неї могла похила людина і вклонитись на чотири сторони світу, щоб дощі її не розмивали і вона швидко задернилася. Виходячи з зазначених параметрів, легко обчислити діяметр кола підніжжа. Звісно, таку гору будьдозерами і ескаваторами можна висипати і за три дні, але народ має сипати... Якщо вже робити пам'ятник із всеплодючої землі, то не слід до того додавати ні бетону, ні заліза, ні залізобетону..."

Ще інший лист: „Такий потужний, по-запорозьки побудований пам'ятник повинен бути споруджений недалеко від Києва, поруч Дніпра, щоби кожний, хто буватиме у столиці, міг його відвідати та призадуматись над усім проминулим. До пам'ятника треба б приділити більший кусень з належно устаткованим парком-заповідником, в якому мав би бути споруджений музей тих страшних часів..."

„Я, Голуб'єва Афія Демонтіївна, хочу низько вклонитись вам за пам'ять 1933 року, яка краяла серця моє, моїх батьків, нині покійних уже, моїх односельців, які живуть у селі Доброводи на Уманщині. Я всі ці роки пам'ятаю голод і не можу бачити, як хтось викине шматок хліба... Мої батьки говорили, що вони раби. А вони ж віддали весь реманент, коней, землю в колгосп. На землі працювали до кров'яних мозолів, а люди і коні падали від голоду. У голих хатах не було чим накритися, нічого вдягти на себе, все проміняли за щось їстивне. В Умані страшно було селянам іти по одному, бо вже різали... У маминого брата було 11 дітей, з голоду померло 10. Ми діти обривали листя з

(Закінчення на стор. 3)

Ярослав Татомир

ЛЮДИНА, ЩО ЗМІНЮЄ СВІТ

I

Міхаіл Ґорбачов є сьогодні однією із найбільш відомих і найбільш популярних постатей на політичній арені світу. Але він теж постать не вповні зрозуміла. Хто є Ґорбачов? Куди він прямує? Куди веде Ґорбачов народи Советського Союзу? Що він несе світові? І питання, яке є найважливіше для нас: Що Ґорбачов несе найбільшій неросійській республіці Советського Союзу — Україні?

У цій статті хочу передати цікаві дані про теперішнього генерального секретаря і президента СССР із великої статті (25 стор. друку, дев'ять знімок) п.з. „Людина що змінила світ", що появилася у журналі „Веніти Фейр" за лютий ц.р.

Авторка цієї розвідки Ґейл Шігі присвятила цій праці шість місяців часу, їздила до Советського Союзу, відвідувала село, де народився і ріс Ґорбачов, перепитувала там сусідів родини Ґорбачових, відвідувала учителів і професорів Ґорбачова усюди там, де він учився та студіював, відшукувала і перепитувала шкільних товаришів Ґорбачова, їздила слідами Ґорбачова до Відня й Італії тощо.

Гніздо, що з нього вийшов Ґорбачов

Міхаіл Ґорбачов народився у Привольному, у Ставропільщині, у березні 1931 року. „Його предками не були", — каже Ґейл Шігі, „російські, типово покірні селяни, вони належали до відважних, енерґійних людей, які прибули тут з України та з району Дону, починаючи із пізніших десятиліть XVIII століття, у пошукуванні за багатою землею і за свободою й осіли у цій малозаселеній південній частині Кавказу."...

„Привольне" значить — пише авторка, — „вільне" або „простірне" і діди та батьки Ґорбачова були вільними людьми, були частиною незалежної хліборобської кляси і були середньозаможні до 1929 року, тобто до часу колективізації. „Селяни у цьому районі ніколи не були кріпаками і кров їхня була помішана з кров'ю козаків" — пише Г. Шігі.

Авторка пише, що Ґорбачов підтвердив, що його предки по стороні матері були українцями. Вона теж каже, що родина Ґорбачова жила в українському кінці села. Ґейль Шігі випитувала про Ґорбачова двох їхніх найближчих сусідів. Вони називалися — Лубенко і Яковенко — додаткове потвердження, що Ґорбачови жили в українській частині Привольного.

Знаємо з інших джерел, що Ґорбачов добре володіє української мовою і що він запам'ятав багато поезій Тараса Шевченка. У родині Ґорбачових домінувала бабуня і опісля мама. Бабуня подбала, щоб Ґорбачов був охрещений і малим брала його до церкви. Бабуня і мати мали в хаті святі образи і тільки у час найгірших нагінок вішала поверх них світські картини. Мама мала великий вплив на виховання Ґорбачова, тато був більше тихий і маломовний.

Коли совєтська влада почала у Привольному колективізацію, дідо Ґорбачова зголосився на охотника до організації колгоспу. Ґейл Шігі питала сусідів Ґорбачових чим пояснити це, що середньозаможний Ґорбачов зголосився на охотника до організації колгоспу, до колективізації, яка принесла хліборобам у короткому часі такі жахливі удари?

Сусіди Ґорбачових пояснили це так: у тому часі ми думали, що колективізація поможе прогодувати наші великі родини. Сотні літ наші родини хотіли жити тут у наших селах на своїй власній землі але — пропаґанда зробила своє. У дідів Ґорбачових було тоді довір'я і вони зголосилися як охотники організувати колгосп. До цього ще совєтська влада вжила пропаґандивний трюк: вона доставила до Привольного — тринадцять блискучих іграшок для хліборобів, тринадцять великих блискучих тракторів Форда та Катерпіллар з Америка... Кілька років були добрі врожаї і виглядало, що все поволі наладнується, але опісля совєтська влада сконфіскувала все збіжжя, навіть хліб і залишила Привольне й околицю на голодову смерть.

„Тепер ми знаємо правду" — сказав авторці сусід Ґорбачових Лубенко. „Сталін хотів зламати хребет непокірних, середньозаможніх хліборобів (багатші хлібороби, „кулаки", були вже, переважно знищені або догоряли на Сибірі — Ю.Т.) і створив голод, щоб їх покорити".

Родини, що противилися колективізації, були арештовані і депортовані, ріками пливли мертві тіла, панував терор...

Від Привольного до Москви

Як уже сказано, Ґорбачов народився 1931 року, недовго перед великим голодом. У часі від осени 1932 року до весни 1933 року у Привольному померла одна третина всіх мешканців. У деяких селах вимерли у тому часі всі діти у віці від одного до двох літ. Ґорбачов пережив. Він визначався непересічними здібностями, феноменальною пам'яттю і хотінням здобути якнайбільше знання.

У 1942 році Привольне зайняли німці. У селі залишилися тільки старі люди, жінки і діти. Ґорбачов, якому було тоді 11 літ, працював з жінками у полі, але теж читав людям газети. Це утвердило його в самопевності. Після п'яти місяців німці відтягнули війська в Привольного.

Коли Ґорбачов був у восьмій клясі і йому було 14 літ, він вступив до комсомолу. Коли йому було 18 літ, Ґорбачов замешкав на станції у містечку Красноґвардейську, яке було віддалене від Привольного 12 миль.

Власниця „станції", де саме замешкував Ґорбачов, була теж його учителькою. Вона сказала, що ніколи не бачила його з дівчатами, бо на це в нього не було часу. Він багато читав, був найбільш цікавий з усіх її учнів і відзначався акторськими здібностями. Здобув срібну медалю за майже перфектні ноти.

Коли Ґорбачова питали чим він хоче бути, відповідав — дипломатом. Відтак під час літніх вакацій він працював як водій жатки-снопов'язки так завзято, що здобув медалю. Ця нагорода відкрила йому двері до московського державного університету. Без цієї нагороди і без прийняття в університет, Ґорбачов мусів би йти до війська.

Ґорбачов студіював право. Деякі товариші Ґорбачова з цих часів говорять, що він виявляв дуже ясне зрозуміння сталінської колективізації і бачив її як неймовірну несправедливість, але у тих часах було небезпечно говорити на цю тему. Вже у тих часах Ґорбачов відзначався не тільки бистрим розумом, але теж великим опануванням, сталевими нервами.

Закінчення буде.

В Ню Йорку відбувся панель у справі допомоги Україні

Ню Йорк (в.л.). — В неділю, 4-го лютого, тут у великій залі Дому Організацій Українського Визвольного Фронту відбувся заходами Карпатського Союзу, Об'єднання Карпатських Українців, при співпраці Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Метрополії, панель-дискусія у справі допомоги Україні.

Панелістами виступили: ред. Володимир Левенець, який говорив на тему „Політичний аспект боротьби в Україні"; д-р Тарас Гунчак — „Установчий з'їзд і програма Народного Руху України за Перебудову" і д-р Аскольд Лозинський — „До питання незалежности України". Модератором панелю-дискусії був мгр Ігор Длябога.

Корисний під кожним оглядом панель, у якому взяло участь понад 170 осіб, відкрив формально інж. Михайло Шпонтак, голова Карпатського Союзу, представив модератора панелю і коротко з'ясував аспекти боротьби в Україні, включно з економічними потребами і потребами допомоги для тих неформальних організацій, які у невідрадних обставинах взяли на свої плечі непосильний тягар боротьби за право України бути господарем на своїй землі і здобути більше свободи для свого народу, а в кінцевій фазі державність і незалежність.

Ред. І. Длябога привітав зібраних громадян, серед яких було чимало відомих політичних і громадських діячів і активістів, і представив панелістів та заповів теми їхніх коротких доповідей.

Усі три панелісти визнали потребу допомоги для України, дітей, які потерпіли від чорнобильської атомової катастрофи, хворим і тим силам, які стоять у проводі визвольної боротьби українського народу.

Перший панеліст поділив свою доповідь на три частини: зробив коротку аналізу визвольних змагань під час розпаду царської і австро-мадярської імперій, на що зрештою дуже часто покликаються Левко Лук'яненко, Євген Сверстюк, Богдан Горинь, Вячеслав Чорновіл та інші; коротко проаналізував теперішню ситуацію в Україні і скомасовано схарактеризував завдання української діяспори у відношенні до України, особливо до тієї, яка бореться.

Другий доповідач, який брав особисто участь в Установчому з'їзді Народного Руху України за Перебудову, не погоджувався з аналогією теперішніх змагань і тяглістю української визвольної боротьби України з окупантами, яка розпочалася 1917 року, кажучи, що порівняння не може бути: тоді ми мали свідомих селян, але мало інтеліґенції, тепер навпаки, є багато свідомої і фахової інтеліґенції, але в деяких частинах України інші верстви народу потребують ще багато усвідомлюючої праці. „Там люди вчаться і ми повинні їм допомогти... Я був захоплений людьми в Україні". Він доражджував не поспішати з декляративними заявами про незалежність, щоб не викликати протидії режиму," бо тоді ретрогради святкуватимуть перемогу, а ми ще одну українську трагедію".

Третій панеліст докладно проаналізував три справи, а саме: проблеми в Україні, сьогоднішнє становище Державного департаменту до поневолених народів і завдання діяспори. Цитуючи Л. Лук'яненка, Брайчевського, Чорновола та інших він доказував, що Україна іде повним кроком до незалежности і соборности, хоч деякі неформальні організації мають на ці справи свій власний погляд. НРУП дотепер говорить виключно тільки про суверенність. Після влаштування успішного „живого ланцюга" НРУП треба вважати самостійницькою організацією і тому усі його почини треба максимально підтримувати. Постава Державного департаменту до проблеми поневолених Москвою народів є, на жаль, негативною. Про це говорить також Збіґнєв Бжезінскі, пропонуючи для України конфедерацію. Діяспора повинна мати чітко окреслину лінію і проповідувати на Заході боротьбу за УССД. „Не йдім у хвості політики Державного департаменту ЗСА".

Після виміни думок панелістів між собою і вияснення ред. В. Левенцем різниці між сервілістичною, режимною і застійною інтеліґенцією і провідною інтелектуальною верствою, яка стоїть на чолі боротьби за здобуття волі й більших прав для України, відбулася ц'кава і жвава виміна думок між присутніми і панелістами. Перші порушили цілий ряд важливих проблем і поставили питання: чим і як допомагати Україні? В дискусії і запитах брали участь інж. М. Шпонтак, Стефанія Букшована, Ніна Самокіш, проф. Володимир Зарицький, Надя Шміґель, д-р Роман Воронка, який розказав про труднощі достави комп'ютерів в Україну, ред. Ярослав Гайвас, Павло Жовніренко з СССР, В'ячеслав Вишневський, Петро Рубан та багато інших.

На закінчення модератор панелю І. Длябога і господар імпрези М. Шпонтак подякували панелістам і присутнім за участь і впевнились, що такі й подібні імпрези з тематикою про події в Україні, є корисними і їх треба влаштовувати частіше. Співом „Ще не вмерла Україна" закінчено цю вдалу і корисну імпрезу.

Перед відкриттям імпрези організатори гостили присутніх кавою і солодким, приготовленими жінками з ОЖ ОЧСУ, за що подякував їм інж. Шпонтак.

Філядельфійські сеньйори вшанували мистців П. Мегика і В. Сім'янцева

Стараннями Товариства Українських Сеньйорів і при співучасті Українського Освітньо-Культурного Центру у Філядельфії відбулася винятково імпреза. Вшановано двох заслужених громадян і визначних мистців — маляра проф. Петра Мегика та скульптора інж. Валентина Сім'янцева з їхнім 90-літтям та за їх великий вклад у скарбницю мистецтва. 10-го листопада 1989 року в УОК-Центрі відбулося відкриття виставки обох мистців. Залю ґалерії по-мистецьки прибрану картинами і скульптурами, численно виповнили гості, любителі мистецтва.

Програму вела Ірина Райнер. Відкриваючи її, вона привітала достойних ювілятів, заслужених мистців, корифеїв української духовности. Слово про проф. Мегика виголосив мистець-маляр Степан Рожок, а про інж. Сім'янцева — інж. Олександер Михалюк. Вони дали нам змогу глибше вглянути в життя і творчість обох мистців.

Петро Мегик народився 24-го квітня 1899 р. на Буковині. Середню освіту закінчив у Кам'янці-Подільському, а мистецьку — в Академії Мистецтв у Варшаві в 1928 р. До 1944 р. працював учителем рисунка, моделювання та історії мистецтва в середніх промислових школах Варшави, був також радником Міністерства освіти Польщі. Ще як студент заснував у Варшаві мистецький гурток „Спокій", що об'єднував студентів мистецтва та молодих мистців-українців. Щоліта відвідував Волинь і Галичину, звідки черпав надхнення й тематику для своїх праць. До 1939 р. П. Мегик брав участь у виставках у Варшаві, Львові і Берліні, а в 1942 і 1943 рр. був учасником великих виставок у Львові, організованих Спілкою образотворчих мистців. В 1947 р. брав участь у виставках в Ансбаху, Мюнхені та Нюрнбергу, організованих Українською спілкою образотворчих мистців.

В 1949 р. П. Мегик прибув до Філядельфії. Тут він став одним з основників Об'єднання новників Об'єднання Мистців Українців Америки. В 1952 р. заснував Українську Мистецьку Студію, яку успішно провадив до 1984 р. Він не тільки дав своїм учням мистецьке знання, він виховав молоде покоління в любові до цього мистецтва. В 1963 р. Петро Мегик заснував і редаґував „Нотатки з Мистецтва", які постійно виходять і є одним з кращих мистецьких видань. В 1955 р. проф. Мегик мав свою індивідуальну виставку у Філядельфії, а в 1979 р. у Філядельфії і Ню Йорку з нагоди його 80-ліття. Мистець ще далі малює.

Валентин Сім'янцев народився 23-го квітня 1899 р. на Харківщині. Ще як учень середньої школи вступив у 1917 р. до українського війська і взяв участь у визвольних змаганнях. В 1920 р. був інтернований у польському таборі. В 1923 р. переїхав до Чехо-Словаччини, де доповнив середню освіту і вступив до Української господарської академії в Подєбрадах. Закінчив її в 1928 р. дипломом інженера гідротехніки і працював у Чехо-Словаччині до 1945 р., відтак виїхав до Німеччини.

Мистецтвом В. Сім'янцев цікавився ще в шкільні роки. Залюбки вирізував фіґурки з дерева, в Академії вчився рисунка і працював у скульптурній студії. В таборі в Авґсбурзі зустрів мистців українців і спільно брав участь у виставках. В 1949 р. прибув до ЗСА, в Нюарку стає членом ОМУА і виставляє свої праці. Від 1957 р. до емеритури в 1975 р. В. Сім'янцев працював у військовому інституті патології, де виконував частини людського тіла, барельєфи та медалі. Як емерит осів у Філядельфії, де віддався своїй улюбленій скульптурній праці. З-під його рук виходять портрети, погруддя та медалі. Мистець є членом Ліґи Мистців Америки, брав участь у її виставках, за свої праці одержав чотири медалі.

Слідували привіти: від осередку праць Наукового Товариства ім. Шевченка у Філядельфії, привітав Петра Мегика голова осередку проф. д-р Мирослав Лабунька. Він також відчитав для нього надісланий привіт від проф. Гарвардського університету Ігоря Шевченка. Був відчитаний гарний привіт враз з архиєрейським Благословенням для П. Мегика від Владики Стефана Сулика, від мистця Михайла Дмитренка для В. Сім'янцева і для П. Мегика, та інші привіти, які наспіли від приятелів і організацій.

У музичній частині вечора вокальне жіноче тріо „Камея" (кер. І. Райнер) відспівано для ювілятів „Многих літ, довгих літ" о. Зенона Злочовського і пісню „Не забуваймо", слова і музика Романа Бородієвича. Згодом виступили дві талановиті сестри Рудий. Скрипалька Христя у фортепіяновому супроводі Лесі виконала „Скрипкову рапсодію" М. Лисенка.

У зворушливих словах проф. П. Мегик подякував за цей гарний вечір, який був доказом признання і вдячности нашого громадянства. Товариська зустріч при буфеті тяглася до пізньої години. Виставка тривала ще два дні, під час яких не бракувало зацікавлених відвідувачів. Імпреза вшанування визначних мистців Петра Мегика і Валентина Сім'янцева залишила тривалий спогад, що виходить далеко за норми зорово-фізичного сприймання, вона вирізьбила незатертий слід у нашій духовності.

Ірини Райнер

Українці візьмуть участь у фестивалю південного Ню Джерзі

Український Громадський Комітет південного Ню Джерзі, з осідком у Вілліямставні, повідомляє про участь нашої громади в етнічному фестивалі південного Ню Джерзі, який відбудеться в Стейтовому коледжі в Глесборо в суботу, 31-го березня і триватиме від год. 10-ої до 5-ої по полудні.

В українському відділі будуть виставлені зразки українського мистецтва, інформаційні матеріяли про Україну.

Під час фестивалю буде працювати українська кухня. Рівнож виступить танцювальна школа „Черемош" у Філядельфії. Вступ і паркування вільні.

А. Кобаса

У ЄГИПТІ ПОЛІЦІЯ заарештувала 11 войовничих мусулманів, яких обвинувачують у підбурюванні міжконфесійної ворожнечі в країні. У поліційних наскоках в провінції Міня захоплено тисячі летючок і зброї, котрі вживалося у сутичках між єгипетською мусулманською більшістю та християнсько-коптською меншістю, заявив міністер внутрішніх справ Абдель-Галім Мохаммед.

ВИЗНАЧНА БАНДУРИСТКА

У листопаді минулого року українська громада в Америці вітала визначну бандуристку Олю Герасименко, яка приїхала зі Львова.

Оля успадкувала свій непересічний музичний талант від свого батька Василя Герасименка, професора гри на бандурі Львівської консерваторії імени М. Лисенка. Василь Герасименко крім його величезного вкладу у розвиток бандурного мистецтва в ділянці навчання і організування бандурних ансамблів, також є конструктором-винахідником і майстром нового типу концертової бандури з прогресивним механізмом для переключування тональностей. Його бандура має 66 струн, відзначається сріблястим гучним звучанням, набагато легша від бандури, зробленої на Чернігівській фабриці музичних інструментів.

Оля Герасименко належить до молодого покоління бандуристів України. Музичну освіту почала в клясі фортепіяно у Львівській музичній школі.

Батько розумів, що ознайомитися з великою музичною спадщиною найшвидше можна завдяки цьому інструментові. Коли Олі було 14 років, вона почала опановувати бандуру. Звуки бандури постійно лунали вдома — грав батько та його студенти, що приходили на заняття, а Оля та її молодша сестра Оксана часто ще дітьми ходили разом з татом на заняття студентських ансамблів бандуристів і на концерти.

О. Герасименко-Олійник з чоловіком композитором Юрієм Олійником.

Оля Герасименко-Олійник.

Тріо бандуристок (зліва) Христя Залуцька, Оля Войтович та Оля Герасименко — лавреати республіканського конкурсу 1989 року.

У 1973 році Оля і Оксана поступили до Львівського музичного училища, де продовжували вчитися у батька. Під час навчання сестри Герасименки та їхня товаришка Оля Войтович організували тріо і почали активну концертову діяльність, яка продовжувалася і під час студентських років у Львівській консерваторії (1977-1982). Дівчата працювали дуже інінтенсивно — разом з батьком знаходили нові пісні, обробляли народні мелодії для трьох голосів і бандур, робили переклади інструментальних творів.

Від 1976 року до початку 80-их років тріо постійно виступало в музичних програмах Львівського телебачення, записали чотири сьольові концерти, а це по 10-12 нових творів у кожній з програм.

У 1978 році тріо почало співпрацювати з Володимиром Івасюком — тоді студентом Львівської консерваторії. Для його авторського концерту на Львівському телебаченні підготувала дві пісні: „Далина" (на слова Дмитра Павличка) та „Шумить пшениця, як Дунай" (на слова С. Пушика). Цей концерт відбувся в лютому і Володимир готувався до слідуючого — дав дівчатам вивчати „Калину приморожену" (на слова М. Петренка), але в квітні його не стало... Цю пісню тріо записали для Київського радіо, а в їхньому концерті вона вперше прозвучала у 1980 році.

Активне концертове життя бандуристки успішно поєднувалося з навчанням, а програми були досить насичені: треба було постійно приготовляти нові твори для іспитів та академічних концертів. За роки навчання в консерваторії могла б бути записана не одна платівка бандурної музики, але на Україні не було своєї студії, а розвитку національного інструменту не приділяли великої уваги.

Крім народних пісень українських були пісні композиторів інших народів: німецьких, японських, еспанських, в'єтнамських.

Тріо бандуристок були на високому рівні, як виконавці, тому виїжджали з концертами до різних країн світу: Японії, В'єтнаму, Еспанії, Філіппін. На жаль, шлях їх ніколи не лежав до українців, яких так багато живе за кордоном. Про це тільки недавно почала писати преса на Україні.

„Коли ми приготовлялися до виїзду за кордон, — розповідає Оля, — то звичайно вивчали пісні на мові того народу. Звичайно це не було нам на шкоду, але наскільки приємніше для молодих виступати перед своїми, які розуміють кожне слово, кожен український музичний мотив!"

Є надія, що в теперішні кращі часи буде інтенсивніший обмін між Україною та діяспорою, бо й в діяспорі виросли нові бандурні таланти. На жаль, в Україні різні чинники дуже часто роблять перешкоди: за кордон випускають слабку художню самодіяльність, в той час, як здібні, талановиті молоді бандуристи виступають по колгоспних клюбах.

По закінченні консерваторії Оля почала працювати концертмайстром в оркестрі українських народних інструментів, а також провадити клясу бандури в консерваторії. Але вона надалі старалася зберегти тріо бандуристок.

Такий цікавий склад для концертування можна прирівняти до струнного квартету смичкових інструментів. Перед такими ансамблями відкриваються широкі перспективи, якщо врахувати, що постійно зростає виконавська і технічна майстерність бандуристів, як також і репертуар, призначений для трьох бандур.

Крім роботи в тріо, Оля також працювала і над сольовим репертуаром. З творів великої форми у її репертуарі: соната А. Коломійця, концерт для бандури з оркестрою М. Дремлюги. Власний переклад концерту (в трьох частинах) А. Вівальді, концерт Дм. Бортнянського (який недавно знайшов Маркевич у паризькому архіві). Концерт для бандури з оркестрою (в трьох частинах) американського композитора українського походження Юрія Олійника. Інструментальні п'єси М. Дремлюги, С. Баштана, Г. Гембери, К. Мяскова та Оксани Герасименко, яка написала вже ряд п'єс для бандури, а також співпрацювала в тріо, де робила переклади і обробки пісень та творів для тріо.

Будучи асистентом у професора Баштана у Києві, на свій перший звітний екзамен-концерт (6-го червня 1988) Оля підготовила І-ий відділ сольової програми, а в 2-му виступило тріо бандуристок зі Львова. Тим складом дівчата підготували і виконали програму на Українському республіканському конкурсі, що відбувся в жовтні 1988 року в місті Івано-Франківську, де стали лавреатами. (Докладні відомості про конкурс подані в журналі „Бандура", ч. 27-28, 1989).

В 1989 році в Києві започаткувала нове молоде студентське тріо бандуристок з випускників Запорізького музичного училища, з якими дала ряд концертів.

Тому що Оля також має здібності до малювання, моделювання та вишивання, вона сама власноручно проєктувала, шила і вишивала костюми для виступів тріо.

Перший виступ Олі в Америці відбувся 21-го січня в Сан-Франсиско з нагоди свята державности. Оля виконала стрілецьку пісню „Гей у лузі червона калина", а опісля вперше виступила зі своїм чоловіком піяністом-композитором Юрієм Олійником в складі бандура-фортепіяно. Ще в 1987 році на замовлення Віктора Мішалова Юрій Олійник написав перший „Американський концерт" для бандури і симфонічної оркестри. Оля стала першою виконавцею цього концерту — в м. Луцьку 1988, потім у Львові і нарешті 27-го вересня 1989 року відіграла його перед комісією катедри народних інструментів Київської консерваторії ім. Чайковського. Критика віднеслась до твору та його виконання дуже прихильно.

Завдяки цьому концертові Оля познайомилася зі своїм майбутнім чоловіком.

Кобзарська родина Північної Америки радіє, бо дістала висококваліфіковану бандуристку.

На закінчення концерту музична пара відіграла концерт Дмитра Бортнянського. Життєрадісний і світлий характер концерту викликав численні вигуки „браво, біс!".

Надіємось, що українська і американська публіка тепер матиме нагоду частіше чути концерти Олі Герасименко-Олійник, яка на американській землі продовжуватиме популяризувати наш чудовий національний інструмент бандуру.

Микола Чорний

Пам'ятник...

(Закінчення зі стор. 2)

дерев, рвали бурян, всяке коріння, з чого мама варила нам їжу. А насипати могилу в найкращому місці України, щоб видно її було на всю Україну, ще й з хрестом, бо вони всі хрещені були..."

Можна б навести більш голосів, які вказують, що народ не забув 1933 рік і що нині той голодомор велика рушійна сила національної свідомости. Все ж нарід реаґує по-християнськи. Чули ви певно недавно про домагання, щоб привезти Лазаря Каґановіча на могили жертв ним санкціонованого табору КҐБ, але не притягати 97-літнього злочинця до судової відповідальности, бо він стане вже небаром на вищий суд... Як інакше дивляться на таке одновірці Лазаря! Та повертаючи до ідеї кургану-пам'ятника жертвам 1933 року. Як велична ця ідея величати земне матірю-землею! Не залізом, не мармуром, а таки рідною святою землицею!

Тож годі не натякнути при цій нагоді на наш спосіб відзначати теж на поселеннях події і людей пам'ятниками. Наставили ми їх доволі з мармурів. Стоять вони, принадне місце товариських стріч голубів. Очевидно, ми не маємо змоги сипати могили козацьким звичаєм на чужій землі. Але ми маємо тут змогу ужити інший дуже ефективний матеріял, ще тривкіший як мармур, а якого в Україні мало папір. Так папір! Книги це пам'ятники більш промовисті як мармурові! І вони не приковані до одного (не все дуже пригожого) містя як ці наші мармурові. Вони по бібліотеках усього світу свідчать про них. А свідоцтва такі нам дуже на потребу. Історія України у світовій науці — причепка до історії Росії, бо ми не спромоглись досі на написання такої, яка мала б силу видерти нашу історію з обіймів російської. Гарвардський Почин „зукраїнізувати" нашу десекулярну історію і літературу міг би був давно бути здійсненим і закінченим, коли б ці кошти, які ми зужили на мармури, обернено, було на книги... Або на стипендії для кандидатів на священиків у Південній Америці. УНСоюз робить велике діло, інвестуючи досить великі кошти у стипендії для студіюючої молоді. Вся користь із наших мраморних пам'ятників — нагода зробити знімку у день посвячення, щоб відтак залишити.. голубам!

Подумаймо над тим: не забагато гроша інвестуємо у мертве — замість у живуче і те що має потенціял рости і розвиватись. На кургані-могилі у пам'ять 1933 року ростиме трава, квіти, це буде місце прощ. Цей пам'ятник буде ділом рук народу, а не майстерні, до того чужої...

Зустріч учасників „Стежками батьків по Европі"

Учасники „Стежками батьків по Европі" мали змогу зустрітися на своїй дев'ятій з черги традиційній зустрічі 1-го січня ц.р. в домі СУМА, 136 Друга авеню, в Ню Йорку.

Учасники з Гартфорду, Дітройту, Монтреалю, Ню Джерзі і Ню Йорку прийшли поділитися споминами та зустрітися з нагоди Різдва Христового. При смачнім буфеті приґравала легка добірна музика на тлі якої постійно висвітлювались прозірки із студійної поїздки „Стежок".

На виставці були альбоми зі знимками з студійної подорожі вміло і естетично уложені й підписані. Всі альбоми зі знимками це архів Фундації УВУ.

Під час прийняття Фундація УВУ отримала щедру пожертву від Антона і Віри Шумейко, власників подорожного бюра „Кобаснюк" а від Летунської лінії „Луфганза", якою літають „Стежки" велику пляшку німецького вина.

„Стежками батьків по Европі" цього року вже десятий раз відлетять 4-го липня. В десяту річницю „Стежок" студентський комітет при Фундації УВУ плянує на осінь цього року відзначити активну працю Фундації УВУ бенкетом. Дату і місце подамо своєчасно. Цьогорічну зустріч учасників „Стежок" зорганізував студентський комітет при Фундації УВУ, очолений Лідою Чорною, а допомагали їй Леся Веремієнко, Іван Качор і інші. Десята як і всі інші студійні подорожі „Стежками батьків по Европі" є спонзорована Фундацією УВУ в Америці. Понад 180 студентів мали нагоду зкористати з тої цінної програми починаючи від 1981 року, які провадить дбайливо і під бистрим оком проф. Петро Гой.

„Стежки" поставили при допомозі уряду Баварії Пропам'ятну плиту в колишньому концтаборі Дахав, де українські каторжники до 1982 року не були включені. В 1984 році започаткували складати поклін поляглим нашим братам українцям на Монте Кассіно в Італії. В 1988 році вперше зложили поклін правнучці Князя Володимира Великого блаженній Едіґні, мощі якої спочивають в селі Пух біля Мюнхену.

Про цьогорічну студійну поїздку „Стежок" вже було оголошення в щоденнику „Свобода" 2-го лютого ц.р. Ще є декілька місць за аплікаціями слід писати до Фундації УВУ в Америці.

Учасники „Стежок", Управа Фундації УВУ і гості: сидять (зліва): реф. молоді Л. Чорна, Л. Гой, заступник голови д-р В. Лучків, голова проф. П. Гой, секретар д-р Д. Боднарчук, і Андрея Одержинська.

Фундація УВУ

„Копи..."

(Закінчення зі стор. 1)

Хор „Журавлі" в Києві на тлі собору св. Андрея

у Львові, а крім того у Дрогобичі, Тернополі, Хмельницькому, Винниці, Житомирі і Києві. Де б вони не концертували українська публіка була захоплена і приймала їх незвичайно тепло, подивляючи, що „Журавлі" зберегли так добре українську пісню на чужині. Заохочений тим успіхом та дружньою атмосферою, Р. Ревакович плянує в другій половині квітня цього року другу поїздку з хором в Україну з концертами в інших містах.

Також у 1989 році хор відбув турне на Заході, відвідуючи Бельгію і Західню Німеччину, а там в першу чергу українські громади.

Як бачимо, „Журавлі" постійно в роз'їздах та при праці, а їхній диригент вже шість років є не лише музичним керівником, але також організатором усіх турне і сповнений все новими задумами та плянами.

Саме тим плянам завдячуємо відвідини у „Свободі", а з ними дістаємо відповідь на наше питання, коли прилетять до нас знову „Журавлі"? На це прийдеться ще чекати повний рік, а тепер бажаємо диригентові успіху із другою поїздкою в рідну Україну.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Відбудуться 66-ті річні загальні збори УСВТ „Ч. Січ"

Управа УСВТ „Ч. Січ" повідомляє своїх членів і симпатиків, що 66-ті з черги річні загальні збори, відбудуться в суботу, 31-го березня ц.р., в год. 6:30 вечора у власному домі при 680 Сенфорд евеню в Нюарку, Н. Дж.

Згідно зі статутом Т-ва, всі дійсні члени зобов'язані взяти участь. На порядку дня: відкриття зборів, вибір Номінаційної комісії, відчитання протоколу з минулих загальних зборів, звіти уступаючої Управи, запити і дискусія над звітами, звіт Контрольної комісії, вибір нової управи, різні справи, закриття зборів. На закінчення відбудеться прийняття для учасників зборів.

Жіноча відбиванкова дружина „Ч. Січі" — чемпіон турніру ЮСВБА

Вдруге у цьогорічних офіційних розгривках Відбиванкової Асоціяції ЗСА, жіноча дружина „Ч. Січі" здобула звання і трофей чемпіонок турніру. Цим разом, згідно з офіційним календарем ЮСВБА, турнір відбувся в неділю, 25-го лютого ц.р. в спортових залях Насоу Комюніті Коледжу в Ґарден Сити, Н. Й.

У звітовому турнірі виступало усіх 10 відбиванкових дружин з трьох стейтів. На протязі цілого дня, гри проходили у двох рівнорядних підгрупах по п'ять в кожній. Після закінчення цих ігор відбулися півфінали, переможці з яких увійшли до фіналу. Технічні вислiди „Ч. Січі" такі:

„Ч. Січ" — Ню Дж. ҐВК — 15:5, 15:7
„Ч. Січ" — Лонґ Айленд ВК II — 15:4, 15:7
„Ч. Січ" — „Скай Вокерс" ВК — 15:7, 15:11
„Ч. Січ" — Ню Йорк Тек ВК — 15:12, 15:17

Кінцевий показник табелі ігор підгрупи „А"

1. УСВТ „Ч. Січ" Нюарк — 7:1
2. Ню Йорк Тек ВК — 7:1
3. „Скай Вокерс" ВК — 6:2
4. Лонґ Айленд ВК II — 5:3
5. Ню Джерзі ҐВК — 4:4

У півфіналі „Ч. Січ" зустрінула сильний клюб Лонґ Айленд „Тирнерс", який в завзятих і досить емоційних змаганнях перемогла в трьох сетах — 15:10, 7:15, 15: 12. Пізно увечорі наша дружина відбула фінальну зустріч з переможцем другого півфіналу, клюбом Лонґ Айленд ВК I, з яким виграла теж в трьох сетах — 14:16, 15:5, 15:9 і цим самим здобула, вдруге в цьому сезоні, звання чемпіона і трофей турніру. Склад „Ч. Січі" в цьому турнірі: С. Лопатовська, А. Као, Д. Маркусь, С. Дівис, М. Орел-Вітман, Н. Моравська, Р. Баль, Л. Андерсон. Провідниця С. Моравська-Галій, тренер Павло Галій.

Збірна ЗСА — збірна СССР — 1:3

Ці товариські змагання відбулися в суботу, 24-го лютого ц.р., на Стенфорському стадіоні в місті Пальо Альто, Каліфорнія, при рекордовій кількості — 61,000 глядачів. Як і можна було сподіватися, перемогла збірна СССР, тренером якої є українець Валерій Лобановський з Київського „Динамо". До речі, в складі збірної у великій більшості виступали українські футболісти Чанов (воротар), Безсонів, Кузнецов Лужний, Рац, Яремчук і Протасов (усі з Київського „Динамо"), Тищенко (Дніпропетровське „Дніпро") і Татарчук (вихованець Львівського футболу, нині виступає в складі Московського „Динамо"). Не зважаючи на ці факти, як ми вже передбачали раніше, американські спортові звітодавці на підставі інформацій від „футбольних політруків" загниваючої червоної Російської імперії, називали цю збірну „совєтс", або „рашіянс".

Реакція в Україні

Подаємо дальші листи - домагання в Україні, що їх надрукувала київська „Спортивна газета" в числі з 15-го лютого ц.р.

„Яким бути футболові в Україні? Підтримую думку житомирянина Радомського про створення республіканської футбольної ліґи, її представництво в міжнародних футбольних організаціях. У нас в Україні є тепер 14-16 клясних клюбів, які можуть утворити вищу ліґу, є авторитетні футболісти, котрі повинні прийти до керівництва ліґою. Хай „Спортивна газета" проведе республіканський референдум, у неї такий досвід уже є. Згадаймо, друзі, як газета відстояла свою україномовність! А „Карпати"! У нас перебудова, а з 1991 року — республіканський госпрозрахунок. Д. Палійчук, підполковник-інженер, Одеса".

„Ніколи нікуди (маю на увазі установи) не писав. Але тепер більше терпіти не можна. Увірвався терпець. Досить знущатися над країною, її народом, багатствами, економікою, нарешті, футболом! Адже в нинішні часи футбол — не просто гра, а візитна картка країни на міжнародній арені, один із проявів народної дипломатії, коли хочете... Ми мусимо створити Українську спілку, яка об'єднувала б професіональних футболістів і тренерів наших команд. Україна повинна розігрувати національну першість серед своїх найсильніших клюбів і мати свою національну збірну. Це не націоналістична примха. Це веління часу. Якщо це не буде зроблено, ми знову будемо відкинуті на рубежі сталінських тридцятих років коли закладалася структура радянського футболу. Варто лише вдуматися у словосполучення „національна збірна". Національна збірна СССР — це нонсенс... О. Гаврилюк, студент, Херсон".

„Останнім часом дедалі частіше лунають голоси про проведення самостійного чемпіонату України і можливість вступу до ФІФА. Судячи з листів, такі думки не поодинокі й набувають масового руху. Тимбільше, що центральні керівні органи хочуть щось змінити, нічого не міняючи. Розумію, що думка, навіть багатьох, читачів, ще не все значить. Тому хотілося б дізнатися про позицію керівників футболу України, тренерів і самих футболістів. Показати виступи і дискусії по телебаченню, зробити економічні розрахунки. І хотілося б почути відповідь на одне з головних запитань: а чи приймуть нас до ФІФА та УЕФА, на яких умовах, хто конкретно цим піклуватиметься? М. Бойко, Полтавська область".

Мабуть Бойкові важко буде дізнатися про позиції керівників футболу України, яких на протязі років сталінщини-брежнєвщини старанно добирали російські спортові політруки (у великій більшості це родовиті росіяни, або вислужники хохли). Якщо між ними і знайдеться свідома українська людина, то заради посади радше буде мовчати. З подібних причин не допускають на виступи і дискусії на цю тему по телебаченню. Поки існуватиме такий стан в сучасному українському футболі, про створення Української ліґи чи вихід України на міжнародну арену не може бути мови.

Остаточно масовий рух, про який згадує Бойко, причиниться до корінного усунення чужого елементу і їх слуг з керівництва футболу України і щойно після заміни їх свідомими діячами, можна буде здійснити бажання любителів українського футболу. А поки це станеться, українські футболісти залишаться далі слугами „старшого брата", яких на міжнародній арені називатимуть „совєтчиками" або „росіянами".

О. Твардовський

Ще до спомину...

(Закінчення зі стор. 2)

ти оба вони розпоряджали.

Я мав також нагоду сидіти під час перерви проби хору разом з Юрком і ми говорили головно про студентсько-громадські справи, або ділилися опінією про виступи деяких наших студентів під час викладів ім. Петра Могили, де „вентильовано" науково-популярні й громадсько-політичні питання. Знаючи, що я студіюю на гуманістичному факультеті, тобто як тоді популярно говорили „на філософії", Юрко раз сказав жартівливо: „Знаєте, наші студенти політехніки оповідають собі казки: „мала баба три сини, два були мудрі, а третій пішов на філософію". А я тоді відтявся: „Знаєте, у нас в університеті говорять, що студенти політехніки це зарозумілі, ходячі логаритми". Пам'ятаю, як ми з хором їхали зі Львова посвячувати пам'ятник композитора Вербицького. Юрко був тоді убраний по-спортовому й мав „пумпи", а в валізі мав чорне убрання, щоб перебратися перед самим концертом, який повинен був відбутися після посвячення пам'ятника. Тоді я його натягав, дораджуючи йому виступати під час концерту в „пумпах", що мало би заступати козацькі шаравари. Таке то було студентське життя, повне змагань, але й гумору. Совєтська окупація Львова перервала брутально наше національно-культурне життя, яке бодай частинно клигало в нелегких обставинах під польською окупацією, керованою варшавською клікою шовіністів і заразом політичних неуків.

Минула молодість, часи молодечих, патріотичних поривів, мрій калинового мосту й дорогих, інтимних зустрічей з романтичною піснею „і над панами я пан" — все те минуло згідно зі словами сольового виступу дорогого Юрка Шухевича, сантиментальним „...а казка літ колишніх не вернеться — не вернеться назад".

